DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

EVOLVENS QVÆSTIONEM

VM VENÆSECTIO IN CALI IS, AN FRIGIDIS REGIONIBVS FREQVENTIVS SIT ADMINISTRANDA

QVAM

ANNVENTE NVMINE DIVINO

ATQVE AVCTORITATE GRATIOSÆ FACVLTATIS MEDICÆ

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA

PRÆSIDE

ON. D. JOANNE JVNCKERO

PROFESSOR. MED. PVBL. ORDINAR.

DOMINO PATRONO, PRÆCEPTORE AC PROMOTORE SVO OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS DOCTORALIBVS LEGITIME IMPETRANDIS

HORIS LOCOQVE CONSVETIS

ANNO MDCCXXX. D. APRIL.

PVBLICÆ DISQVISITIONI

SVBMITTET

AVCTOR RESPONDENS

DANIEL ABRAHAM HANCKE

CONECO-BORVSS.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ

TYPIS IOHANNIS CHRISTIANI HILLIGERI, ACAD. TYPOGR.

VIRO

EXCELLENTISSIMO, DOCTISSIMO,
EXPERIENTISSIMO DOMINO

DN. IOANNI ANDREÆ SALOMON

MEDICINAE DOCTORI DIGNISSIMO
CIVITATIS GEDANI PRACTICO CELEBERRIMO
MEMBRO SOCIETATIS REGIÆ SCIENTIA-
RVM BEROLINENSIS MERITISSIMO

MOECENATI, PATRONO ATQVE AGNATO SVO
PARENTIS LOCO DEVENERANDO

DISSERTATIONEM HANC INAVGVRALEM
GRATÆ MENTIS TESSERAM

Cum voto omnigenæ proſperitatis
Submiſſe offerre

PARTIVM SVARVM DVXIT

AVCTOR.

PROOEMIVM.

Venæſectionis commendatio quemadmodum jam ab incunabilis artis medicæ initium ſumſit : ita progrediente tempore plurimos Medicorum accepit Patronos; qui illius uſum in ſanandis morbis longius fere, quam par eſt, extenderunt. Pauciores autem illi, qui e ſchola præcipue *Helmontiana* egreſſi ſanguinem hac ratione effundere, atque ita vitæ, ut putant, theſaurum, perdere eximia quaſi religione detinebantur, & etiamnum detinentur, diu jam & ſatis refutati ſunt a viris eruditis; qui vacillantes hujus opinionis rationes pervidendo experientiam cum rationibus ſolidioribus conjunxerunt. Quamquam autem multum & multis modis de præſtantia Venæ ſectionis & peramplo illius uſu practico ſcripſerint auctores : nemo tamen, niſi minimæ librorum ſit lectionis, facile iudicabit, thema noſtrum, quod in

diſſertatione hac inaugurali evolvendum ſuſcepimus, laborem eſſe ſuperfluum, & tanquam crambem, ut aiunt, ſæpius coctam in nauſeam eruditis apponi. Vti enim hiſtoriæ medicæ ſatis confirmant, quod contrarium potius in dies obſervetur, & magis conſuetudinis ſit, in frigidis regionibus parcius venam ſecare quam in calidis: ita nullum, quantum quidem reſciſcere potuimus, auctorem invenire licuit, qui hujus materiæ vel mentionem tantum feciſſet. Ex contraria autem parte omnes, qui de Venæſectionis limitibus ſcripſerunt, hos calidioribus quidem regionibus ampliores, frigidis autem multo anguſtiores poſuerunt. Et licet rationes illorum ſint leviſſimæ, uſu tamen & conſuetudine ita ſunt confirmatæ, ut facile prævidere poſſimus, thema noſtrum prima facie paradoxon multis eſſe appariturum. Confidimus autem bonæ cauſæ, & quemadmodum rationes, quibus probanda hæc ſententia innititur, ita planæ ſunt, ut a quovis dextre iudicante facillime perſpici potuerint: ita eximium frequentis Venæſectionis uſum non tantum illis in annis, quibus *Dn. Præſidis* praxin clinicam obſervare licuit, multis exemplis confirmatum habemus, verum etiam poſthæc, cum in proprio medicationis exercitio aliquamdiu verſaremur, eandem ex perti ſumus utilitatem. Quare hanc materiam pro diſſertationis inauguralis themate eligere illiusque egregium uſum, quem medentibus adfert, cum ſchola medica communicare decrevimus. Nullus enim dubitamus, quin

hic

hic labor noſter, ſi non omnibus, tamen nonnullis fuerit acceptus. Ante autem, quam ad thematis explicationem accedamus, præmonere neceſſarium arbitramur, quod eo non abeat animus noſter, ac ſi frequentes illas & quaſi tumultuoſas venæſectiones, quas in calidis præcipue regionibus promiſcue fere inſtituunt, comprobemus: in his enim, ſi nonnullos morbos excipiamus, majorem potius abuſum, quam verum uſum, accuſandum iudicamus. Cæterum non miraberis, benevole Lector, nos diſſertationem hanc variorum auctorum allegatione haud adornaſſe; quum nullibi, uti iam dictum eſt, hac de re quidquam offendere potuerimus. Conatus autem noſtros gratia ſecundet divina, ut finem illum ſalutarem & optatum, ad quem hoc labore ſuſcepto tendimus, pleniſſime conſequamur.

§. I.

DE *frequentia* venæſectionis & illius uſu practico *generatim* hoc loco exponere, ſuperfluum iudicamus: plures enim alii hac de re abundanter iam ſcripſerunt. Unde ſine ambagibus ad theſin noſtram & ſpecialem illam quæſtionem nos convertimus: videlicet num rationis ſit, venam frequentius in calidis, an vero in frigidis regionibus ſecare? Quumque calida climata per longiorem uſum ac conſuetudinem principatum hac in re iam obtinuerint, iurene an iniuria hoc factum

ſit,

ſit, inquiremus, & poſterius demonſtrando illa de poſſeſſione quaſi ſua dejiciemus. Ut vero ab omni circa terminos ambiguitate liberemur, ſignificamus, nos *climata* ſenſu illo generali, quo vulgo aſſumuntur, hic accipere, neque per frigidas regiones illas tantum, quæ polaribus circulis includuntur, intelligere; quid enim cum *Lappis* & *Samojedis* nobis eſt commercii? ſed potiſſimum *Zonæ temperatæ* dimidium circiter tractum huc referre. Eadem ratione *calida climata* non ſolum illa nobis audiunt, quæ *tropicis circulis* ſunt incluſa, verum etiam altera illa pars *plagæ temperatæ*. Et licet ſufficere hic poſſe videatur, ſi generatim dixerimus, incolas Zonæ temperatæ, reſpicientis *polos*, ad frigida, *æquatorem* autem ad calida eſſe referendos: minime tamen dubitamus, pro accuratiſſima interſectione & frigidorum a calidis disiunctione, punctum quinquageſimi circiter gradus collocare, ubique autem individuales vitæ generis rationes pro legitima exceptione reſervare.

§. II.

His præmiſſis ad rem ipſam nos convertimus, & quemadmodum thema noſtrum ſponte quaſi ſua in duas abit partes: ita prima quidem generatim perluſtrabimus *cauſſas*, venæſectionem expoſcentes; altera autem parte probabimus, haſce cauſſas in *frigidis* magis quam calidis regionibus eſſe *frequentes*.

§. III.

Quod ad *primum* membrum, videlicet ad *cauſſas*, venæſectionem *indicantes*, attinet, omnes facile Medi-

Medicos, qui hoc medicationis genus non prorſus reſpuunt, habebimus conſentientes. Vnanimi enim fere conſenſu teſtantur, *plethoram* & moleſta illius *conſectaria* hoc remedii genus potiſſimum efflagitare. Triplici autem facie abundantia humorum ſeſe manifeſtat: nam in aliis copia ſanguinis carnoſo-muſculoſas præcipue partes occupat, & floridus corporis habitus, qui non raro ad moleſtam usque corpulentiam ſeſe extendit, manifeſto conſpiciendus præbetur; atque hunc ſtatum *plethoram ad habitum* nuncupare ſolemus: in aliis plenitudo ſanguinis dignoſcitur e vaſis turgidis & inflatis; quæ *plethora ad vaſa* dicitur, quæque pulſu magno ac pleno manum ferit tangentis: denique in aliis *plethora ad vires* offenditur, & in his fibræ per commotionem humorum orgaſticam ita diſtenduntur, ut ſenſum illum delaſſantem, ac ſi omnia membra contuſa eſſent, producant. Quocunque autem modo plethora ſe manifeſtet, expoſcit ubique ſanguinis imminutionem.

§. IV.

Quæ vero de plethora, tanquam *matre*, diximus, illa ad *partus* illius ſingulos, id eſt, ad moleſta *conſectaria* poſſunt applicari. Quemadmodum enim nimia ſanguinis quantitas circuitum humorum manifeſto refrenat: ita multarum afflictionum campus ex hac motus ſegnitie aperitur; cumprimis ſuſpecta ſanguinis *ſpiſſitudo*, quæ ſtagnationes & ſtaſes minantur, inde emergit. Atque hæc humorum conſtitutio

tutio anſam præbet ſufficientem, ut innumeræ congeſtiones hæmorrhagicæ, modo completæ, modo incompletæ in corpore noſtro excitentur. In quibus quidem omnibus quis non videt ſanguinis imminuendi neceſſitatem? Vnde minime hic reſpondebimus paucioribus illis, qui plethoram ob quaſcunque cauſſas prorſus negando pathemata, modo dicta, e longe alio fonte derivant. Satis enim hi ab aliis iam acceperunt reſponſionis.

§. V.

Monſtratis generalioribus cauſſis, quæ venæ ſectionem requirunt, ordine nunc ducimur ad *alteram*, eamque primariam, thematis partem; in qua demonſtrandum erit: quod hæ cauſſæ frequentius in *frigidis* quam calidis regionibus occurrant. Petenda autem hic erunt argumenta e duobus locis, videlicete *tabulis maioris accepti* & *minoris expenſi*, aus der gröſſeren Einnahme und kleineren Ausgabe. Hoc enim ſi evicerimus omnes facile conceſſuros eſſe ſperamus, frigidi climatis incolas plus rationis habere, ut ſanguinem ſæpius emittant, quam quidem calidioris.

§. VI.

Primum, nempe *majores humorum acceptiones* & *reditus* in frigidis quam calidis climatibus, ut probemus, e fonte *diætetico*, ſtrictiore ſenſu ſumto, rationes noſtras hauriemus. Quemadmodum enim ſanguis acceſſiones ſuas nulla alia via, quam alimentorum ingeſtione, digeſtione & ulteriore perfectione

ne accipere poteſt: ita etiam probatio, quod frigidi climatis incolæ magis plethorici ſint, quam calidarum regionum, e ſola *victus differente ratione* petenda erit. Atque hoc intuitu generatim aſſerere licebit: frigidas regiones in alimentis ſumendis calidas quam longiſſime ſuperare. Cum enim cibi *quantitatem* conſideramus, tum *triplum* circiter pondus, quo ſatiatur Italus aut Gallus, a Germano vel cujuscunque frigidi climatis incola ad ſatietatem requiritur. Vnde querelæ paſſim audiuntur monachorum, qui peregrinationes, Walfarten, e Germania in Italiam inſtituunt, quod ordinatæ portiones, quæ in monaſteriis porrigerentur, ad famem ſui ſedandam non ſufficerent. Immo certiores facti ſumus, ad ſtatutum quorundam Italiæ monaſteriorum, Polonis & Germanis duplam cibi portionem ibi apponi. Sic etiam milites Germanorum, quos ſuperiore bello in Italiam miſerunt, *Cornari Venetienſis conſilia de vita ſobria* minime probarunt, & ventriculi eorum cum incolarum ſtomachis in ſtateram *Santorii Paduani* collocati, æquilibrium graviore ſuo pondere multum ſuperarunt. Quod ſi vero quis putet, *qualitate magis nutriente* defectum quantitatis in calidis regionibus compenſari, has quidem a luxu epularum & abuſu ciborum nutrientium eximere non audemus; cui enim Gallorum iuſcula ſaturata, die Krafft bouillons, & varia artificia ad ſapidos cibos, haut goût, parandos, ſunt ignota? aſſeverare tamen nullus dubitamus, delicatas frigidi

climatis dapes & delicias, quas in cibis ad guſtum præparandis quærunt, de prærogativa cum illis certare & intuitu melioris nutriendi qualitatis palmam iis dubiam reddere poſſe. Hæc maior frigidorum incolarum voracitas non minus confirmatur per *frequentes edendi repetitiones.* Cum enim calidæ nationes ſemel tantum per diem vel bis commedere ſoleant, frigidæ ter vel quater pranſitare plerumque concupiſcunt.

§. VII.

Quemadmodum autem nemo facile huic adſerto contradicet: ita haud minimam huius rei confirmationem adfert phœnomenon illud, quod etiam *frigidi* climatis populi *æſtivo* tempore minus cibi capere ſoleant, quam frigidiore, & apud *calidas* nationes *hieme* maior edacitas obſervetur; argumento ſatis manifeſto, frigus augere adpetitum, calorem autem eundem refrenare.

§. VIII.

Quæ cum extra omnem dubitationis aleam poſita ſint, & experientia quam abundantiſſime confirmentur: in cauſſas horum effectuum phyſicas inquirere nunc progredimur, & de his conceptum ſequentem nobis formamus. Videlicet aëris conſtitutio frigida fibras motrices reddit rigidiores, ſtrictas, firmiores & poros condenſando facit anguſtiores. Vnde ſanguis ad viſcera, digeſtioni deſtinata, repellitur; quæ hac ratione non ſolum uberiorem ſolventium humorum adfluxum & maiorem calorem

nan-

nanciſcuntur, ſed etiam tonici roboris incrementum acquirunt; quo fit, ut cibi promtius & digerantur & in ſanguinem convertantur. Quando autem calor externus motus tonici relaxationem efficit: tum appetitus languet, & digeſtio tardius procedit.

§. IX.

A cibis nos convertimus ad *potulenta*, quæ in frigidis regionibus ita ſunt comparata, ut multum nutrimenti contineant, eoque ipſo humoribus maius augmentum concilient. Quo propius enim ad ſeptemtrionem plaga accedit, eo ſaturatior cereviſia plerumque obſervatur; quæ, dum potando ſtrenui, immo heroës, ſint incolæ, per partes ſuas pingues & mucilaginoſas valde nutriendo ſanguinem reddit abundantiorem. Contrario autem modo res ſe habet in regionibus calidis; ubi parcior vini potus, reſolvendi facultate præditus, copioſiore aqua miſcetur. Vnde chylus emergit dilutus & ſanguis tam laxæ cohæſionis obſervatur, ut eo facilius dimoveri, in ſerum reſolvi & copioſius conſumi poſſit; de qua re mox plura dicemus.

§. X.

Ex his ſatis apparet, frigidarum regionum populos plus edendo & largius nutrientem potum bibendo, maiorem ſanguinis abundantiam cumulare. Id quod adeo verum eſt, ut externus quoque aſpectus de *habitu* corporis *athletico* frequentius teſtetur. Vti enim in calidis regionibus homines plerumque

ſunt graciliores: ita in frigidis paſſim ſatis obeſi & pingues obſervantur.

§. XI.

Ad *alterum* theſeos probandæ argumentum, nempe ad *minoris expenſi* rationem nunc properamus, & planioris conceptus cauſſa præmittimus, quod ſanguinis conſumtio triplici ordinarie modo contingat: primum per *nutritionem* corporis, quo etiam fœtus in utero materno nutriendus referri debet; deinde per *hæmorrhagias naturales*, & denique per *reſolutionem* in ſerum & hujus e corpore proſcriptionem. Priore reſpectu incolis quidem calidi climatis nullam concedere licet prærogativam: in corpore enim nutriendo frigidi climatis populi calidarum regionum incolas longe antecedunt, neque fœcunditate iisdem poſteriores reperiuntur. Quod autem ad hæmorrhagias naturales attinet, hæ ob ſpiſſam præcipue humorum craſin multo rariores & impeditiores ſunt in frigidis regionibus quam in calidis. Tertius denique conſumtionis modus, qui fit per reſolutionem, maximum in frigidis climatibus patitur decrementum. Quo autem hic clarioris lucis fiat, e principiis phyſiologicis allegamus, quod ſanguis, dum motu progreſſivo per anguſtos canales propellitur, horum lateribus fortius affricetur, & conquaſſando ita conteratur, ut nexus molecularum ſenſim diſſolvatur, & liquor hic laudabilis tranſeat in ſerum, per congruentia loca demum excernendum. Ex his facile eſt concludere, frigidi climatis

tis incolas longe minus humorum conſumere, quam calidioris. Quo tardior enim & ſegnior eſt motus progreſſivus, eo minor portio ſanguinis reſolvendo conſumitur. Quis vero in climatibus frigidis non obſervat, pulſum calidis multo tardiorem? Ad hæc præcipuus ille defectus accedit, quod *tranſpiratio* naturalis, qua ingens quotidie quantitas humorum exhalare ſolet, per auram frigidam quam maxime impediatur. Ex contraria autem parte in calidi climatis nationibus, de vegetiore pulſu gaudentibus, minor ſanguinis quantitas quotidie in ſerum fatiſcit, & beneficio caloris externi, qui fibras relaxat & poros aperit, per diapnoën continuam eliminatur. Hoc unicum, qui dextre diiudicare valet ſubſidium, haud ægre nobis aſſentietur, quod in *calidis* regionibus humorum conſumtio multo *largius* contingat, quam in frigidis, facileque perſpiciet rationem, cur eiusmodi nationes a turbis illis motuum congeſtoriis & pathematibus ſpaſtico-hæmorrhagicis incompletis liberiores reperiantur, quam quidem noſtrates.

§. XII.

Hæc ſunt argumenta *maioris accepti* & *minoris expenſi ſanguinis*, quibus maiorem plethoram frigidarum nationum & frequentioris venæſectionis apud illas rationem probare ſuſcepimus. Quæ uti ſatis evidentia, plana & perſpectu facillima exſiſtunt: ita *duæ obiectiones*, quæ in contrariam ſententiam adferri poſſent, erunt proponendæ & ſolvendæ. *Primum*

du-

dubium, quod moveri poſſet, a *labore fortiore*, quem in frigidis regionibus præ aliis ſuſcipere ſolent, petere licebit; ſecundum tritum illud: *Germani poſſunt quosvis perferre labores.* Ex his enim concludi poſſe videtur, frigidorum climatum incolas abundantem ſanguinem hoc corporis maiore exercitio ſatis conſumere & propterea frequente venæſectione non indigere. Sed reſpondemus, tantum abeſſe a nobis, ut laborioſis, in quibuscunque climatibus vixerint, frequentem ſanguinis evacuationem commendemus, ut potius ab hoc remedii genere, plurimos penitus eximamus. Qui enim perfectius ſanitatis conſervandæ ſubſidio fruuntur, cur illos longe imperfectiore hoc medio onerare vellemus? Quum vero res nobis hic ſit cum otioſis & præcipue laute viventibus; qui nimium ſanguinem, quem cumulant, per laborem conſumere reſpuuut: tum de his aſſeveramus, quod dextra venæſectionis repetitio in calidis quidem regionibus magni, maioris autem in frigidis climatibus uſus eſſe poſſit.

§. XIII.

Alterum dubium, quo aſſertum noſtrum infringi poſſe videtur, *orgaſticam humorum* involvit *commotionem*, qua calidarum regionum populi præ frigidis exagitari videntur. Putant enim ſanguinem ita commotum ſæpius eſſe ventilandum, man müſſe dem hitzigen wallenden und flüchtigen Blut lufft machen. Præter ea monent, in vena ſecanda non tantum *quantitatis*, ſed etiam *motus* humorum rationem

nem eſſe habendam. Verum enim vero licet minime negemus, teſtante paragrapho priore, venæſectionem, rite inſtitutam, in climatibus calidis eſſe ſalutarem, & lubenter fateamur, hoc genus evacuationis non tantum ab *abundantia*, ſed etiam a *commotione* humorum indicari: ſubſcribere tamen non audemus illi præiudicatæ opinioni, quod maior humorum orgaſmus, qui in calidis regionibus obſervatur, tantæ ſit conſiderationis & tam noxiæ efficaciæ, ut principatum hac in re obtinere debeat. Quo maior enim in calidis regionibus eſt humorum reſolutio, eo magis etiam orgaſticæ, ſubtiles, noxiæ particulæ per tranſpirationem e corpore proſcribuntur. Cuius rei inſtantiam dabimus per laborioſos, in quorum ſanguine longe maiores fiunt reſolutiones & plures generantur impuritates, quam in otioſis. Quoniam autem noxii illi partus abundanter ſub labore excernuntur, vaſa quidem eorum turgida fortiorem ſanguinis commotionem & orgaſticam conſtitutionem deſignant, nihilo tamen minus de optima illi gaudent ſanitate. Contrario autem modo res ſe habet in otioſis, qui in frigidis regionibus degunt. In his enim plethora generat ſpiſſitudinem & particulæ ſulphureo-ſalinæ, volatiles, ſumme noxiæ, ſuppreſſa tranſpiratione, in corpore retinentur, & hæ ſunt, quæ motum inteſtinum orgaſticum multo reddunt periculoſiorem.

§. XIV.

Probata hac ratione theſi noſtra & ſolutis, quæ-

 move-

moveri poſſent, dubiis, ad practicam applicationem progrediemur, & ad *tria* potiſſimum *capita* animum noſtrum dirigemus. Primo enim demonſtrabimus, frequentem venæſectionem, excepto corporis labore, non habere ſibi par remedium, quo plethora felicius imminui, & noxia illius conſectaria efficacius tolli poſſint; deinde uſum venæſectionis promiſcuum reiiciemus, & iuſtis ſui limitibus circumſcribemus; denique ea, quæ diſſertatione hac dicta ſunt, exemplis quibusdam illuſtrabimus.

§. XV.

Poſt corporis motum aliud non dari remedium, quo plethora magis imminui & moleſta illius conſectaria efficacius occupari poſſint, quam *frequente venæſectionis repetitione*, primum eſt, quod in practica applicatione iam occurrit, quodque ſine difficultate defendi poſſe arbitramur. Non indigna ſane res eſt, cui paullisper immoremur, & ubi haud immerito aliquis quærat: cur divitum plerique, qui plethoram præcipue fovent, a corporis adflictionibus ultra modum fere vexentur; cum tamen pro facultatibus ſuis optima quæque medicamenta adhibere & poſſint & ſoleant? Diætæ vitia ſi quis hic accuſare vellet, quot contradictiones haberet exſpectandas! Dantur enim non pauci eorum, quorum regimen in cibo, potu, animi pathematibus & reliquis, minime eſt reprehendendum; nihilo tamen minus valetudinarii perpetui reperiuntur. Immo dantur nonnulli, qui quotidie, quod

edunt

edunt ac bibant, in trutina quaſi ſuſpendunt; ſed quo ſcrupuloſiore diæta utuntur, eo miſerior eſt valetudinis eorum conditio. Cuius calamitatis ſi juſtiores cauſſas pervidere liceret, ſane loco ſyſtematis nervoſarum partium debilitati, quod vulgo hic accuſatur, *plethoram*, quam vocamus *gravativam*, **die abmattende Vollblütigkeit**, & univerſam turbam motuum excretionem ſanguinis reſpicientium, plerumque offenderemus. Ad hanc autem debite imminuendam & conſectaria illius moleſta funditus occupanda, in tota penu pharmaceutica non datur ſalus. Quod ſi enim quis opponeret, *hæmorrhagias naturales*, quæ boni moris ſunt, plethoræ imminuendæ ſufficere, & medicamenta dari, quibus illarum ſuppreſſio poſſit revocari, huic, ſi ſexus ſequioris ſingulare beneficium hæmorrhagicum exceperimus, conſiderandum commendamus, remedia ad hæmorrhagias promovendas non habere ius abſolutum & directum, nec ſanguinem ad certum & ſpecialem locum dirigere poſſe, ſed operationem ſuam *generatim* tantum præſtare: dum vel humores particulis ſuis ſalino-ſulphureis exagitant & mobiles reddunt, vel naturam ad excretiones alvi & urinæ ſtimulant. Cui vero in praxi exercitato Medico ignotum eſt, quam ægerrime tales hæmorrhagiæ medicamentis obtineantur, quamque inconſtanter ſe gerant, & indidem plus moleſtiæ, quam utilitatis ab hiſce incompletis moliminibus ſit expectandum.

§. XVI.

Non minores autem difficultates in arte medendi

ſeſe offerunt, quando ſanguinem abundantem in *ſcrum reſolvere*, & hoc *per diaphoreſin* e corpore proſcribere medicamentis allaboramus. Maior enim illa humorum commotio, quam remedia acribus ſuis & calidis particulis reſolvendo & expellendo efficiunt, tantæ non eſt innocentiæ, ut fidem ei habere poſſimus. Hic quippe actus diaphoreticus, quo ſæpius repetitur, eo maioris virium proſtrationis auctor exſiſtit; neque talis ſudoris utilitas cum illo, qui per corporis motum excitatur, ullo modo poteſt comparari. Priore enim compages fibroſa noxie relaxatur; poſteriore autem utiliter roboratur. Tacemus, quod nemo facile artificialem ſudorem toties inſtituendum commendaverit, quoties naturalis patitur detrimentum. Cæterum hoc evacuationis genus in morboſis aliis adflictionibus uſui ſuo ampliſſimo reſervamus.

§. XVII.

Per *laxantium* frequentem uſum abundantiam humorum evacuare velle, multo maioribus impedimentis obnoxium eſt. Licet enim catharſes leniores in therapia medica ampliſſimæ ſint utilitatis: ad plethoram tamen imminuendam tantum abeſt ut conveniant, ut potius partes ſolidas, æque ac diaphoreſis, lædere & virium non mediocrem jacturam adferre obſerventur.

§. XVIII.

Quid a *diureſeos* pharmacevtica promotione, in finem plethoræ ſubtrahendæ ſperare integrum ſit: illi facile pervidebunt, qui dextre perpendere valent, quam

quam anguſtiſſimis terminis definita ſit hæc excretio, ſi *poſitive* & *directe* per media ſtimulantia eandem promovere ſtudeamus. Qvando autem leniter inſtituitur, libenter quidem concedimus, quod ad principes & neceſſarias excretiones ſit referenda; fontem autem plethoræ ne attingit quidem, tantum abeſt, ut eundem exhauriat.

§. XIX.

De reliquis evacuationibus, quæ multo imperfectiores ſunt, & non niſi particulariorem uſum ſuppeditant, prolixius non dicemus. Quid enim v. g. ab *errhinorum* & *ptarmicorum* uſu, & ab iis, quæ *per pectus* evacuant, in ſontico hoc ac difficili negotio ſperare licebit? Equibus omnibus abundanter eluceſcit, plethoram neque directe neque indirecte per remedia pharmaceutica ſatis & felici cum ſucceſſu poſſe auferri. Minime omnium vero moleſtiſſimum onus *nimiæ obeſitatis* per medicamenta quæcunque removetur; licet innumeris fere tentaminibus id obtinere Practici contendant.

§. XX.

Itaque quum in tota pharmacia non detur ſalus plethoricorum, quumque remedia, quæ evacuationem præſtant perpetuitate ſua ſolidis tantum partibus noceant, quantum fluidis auxilium ferunt: tum omnino diſpiciendum erit viris, in campo therapeutico ſudantibus, an per præſidia chirurgica ad optatum finem pervenire conceſſum ſit. Id quod affirmare eo minus dubitamus, quo manifeſtius eſt, ſanguinis abundantiam per *venæſectionem* immediate & directe exhauriri.

§. XXI.

Quanquam enim & hoc medicationis genus in plethora auferenda ſuas habeat imperfectiones; dum portio illa, quæ hoc modo effunditur, paucioribus diebus recuperatur: docet tamen experientia iudicioſa, quod *conſectaria* plethoræ, nempe varii illi motus congeſtorii, rheumatici, ſpaſtici, hæmorrhagiam quamcunque reſpicientes, per aliquot ſæpe menſes occupentur ſi vel unicus phlebotomiæ actus debite inſtitutus fuerit. Præterea venæſectio eum hic tenet primatum, ut partibus ſolidis, quas pharmaceutica evacuantia offendere diximus, quovis reſpectu parcat, & vires magis conſervet. Hic autem non audiendi ſunt illi, qui per phlebotomiam in lipothymias coniiciuntur, vel de viribus proſtratis querelas movent. Magna enim intercedit differentia inter *vires* per teneritudinem individualem *omiſſas* & vere *amiſſas*; id quod adeo verum eſt, ut a plurimis adſtantium lipothymicæ tales affectiones, quæ actum venæſectionis interdum excipiunt, & quæ ſequuntur alia, quam minime æſtimentur.

§. XXII.

Hiſce denique beneficiis hoc quoque adnumerandum erit, quod imminuta quantitate & ſedatis motibus anomalis fortior ſangninis motus, qui phlebotomiam ſequi obſervatur, qualitatis ſpiſſæ reſolutionem efficiat. Vnde ſane hoc remedium tantæ hic eſt efficaciæ, ut tribus cauſſarum generibus, quæ morbos producere ſolent, occupandis plus inſerviat, quam ullum pharmacevticum medicamentum.

§. XXIII.

§. XXIII.

Eo ipſo autem, dum venæſectionis uſum laudibus illuſtramus, non obliviſcimur eorum limitum, quibus illum circumſcribendum *altero* practicæ applicationis *membro* ſupra promiſimus. Quam longiſſime enim diſtat ab intentione noſtra, ut phlebotomiam ceu uniuerſale remedium commendare, & multos illos abuſus, qui variis in morbis per illam committuntur, probare velimus. Nam uti venæſectio magis præſervandi quam medendi ſcopo generatim utilis iudicatur: ita etiam crebrior illius repetitio, de qua hic loquimur, ab hoc fine minime deflectit.

§. XXIV.

Non fert autem inſtituti noſtri ratio, omnes illos adfectus in quibus hæc ſanguinis effuſio uſum ſuppeditare poteſt, ſigillatim recenſere. Quemadmodum enim ſupra paragrapho tertio *indicantia generaliora* iam præmiſimus ſpecialiora autem e therapiæ generalis fontibus petenda commendamus: ita omne id, quod ab hac norma recedit, ſingularibus quibusdam circumſtantiis exceptis, pro *contra inditibus* declaramus. Præcipue autem inſignis illius abuſus, qui in febribus curandis accuſandus venit, mentionem facimus, & tumultuoſa illa conamina, febris indoli contraria & ſumme noxia, repudiamus. Neque minus hoc medicationis genus reiiciendum monemus in motibus ſpaſticis iam exacerbatis & in quam plurimis vitioſæ qualitatis pathematibus; quæ

licet

licet natales ſuos plethoræ manifeſte ſæpius debeant, rariſſime tamen *curativam*, ut dicunt, venæſectionem expoſcunt.

§. XXV.

Quo vero ad ſcopum noſtrum propius accedamus, bona fiducia aſſerimus, quod ſæpius caſus, evacuationem ſanguinis vere indicantes, occurrant, in quibus phlebotomia, *bis* tantum ſingulis annis inſtituta, operæ pretium minime faciat. Si enim experientiam, optimam rerum magiſtram, attente conſulamus: non raro ſane obſervare licebit, quod maiora incommoda ſimplicem illam venæſectionem excipiant, quodque illius demum repetitio optatam utilitatem commonſtret. Teſtes huius aſſerti convocamus foecundas illas tres plethoræ filias, videlicet *congeſtiones ſimplices*, *rheumaticas*, & *affectus ſpaſtico-arthriticos*. In his enim ſuperandis & funditus exſtirpandis quam parum poſſit una alterave venæſectio, cuivis attento practico experiendum commendamus. Longe autem alia rerum facies apparebit, ſi quater, ſexies vel octies per annum illa administretur. Cum primis univerſus loquitur mundus, quod contumaciſſimi illi adfectus ſpaſtico-arthritici neque optimis medicamentis, neque *rariori* phlebotomiæ quidquam cedant. Quid vero menſtrua circiter ſanguinis evacuatio hic valeat, ſæpius cum iucunditate animi obſervavimus. Id quod adeo verum eſt, ut non paucos nominare poſſemus, qui podagra non medio criter unquam adfecti per men-

menſtruam ſcarificationem chirurgicam ab hoc malo ſeſe liberaverint.

§. XXVI.

Quum vero modeſtiæ & iuventutis noſtræ ratio non concedat, ut inſignem repetitæ venæſectionis uſum, quem in frigidis noſtris climatibus præſtat, pluribus elogiis extollamus: ad *tertium* nunc & ultimum conſiderationis practicæ membrum properamus, & veritatem thematis noſtri *exemplis* quibusdam illuſtramus. Ibimus autem per tres præcipuas corporis noſtri cavitates, & in artubus tandem acquieſcemus.

§. XXVII.

Vir quidam litteratus cum ſuperioribus annis, ſi levia plethoræ incommoda exciperes, ſatis bene valuiſſet, anno ætatis quadrageſimo tertio, quo per calamitates domeſticas vitam præter conſuetudinem ſedentariam egerat, *vertigine* inſolita, eaque tanta corripiebatur, ut ne per hypocauſtum quidem ſine lapſus in terram formidine ambulare poſſet. Aderat autem tum temporis æquinoctium autumnale, & vena uſitato more ad novem ſanguinis uncias, ſtatera ponderatas, in pede ſecabatur: Vnde quidem vertigo per 24. horas ceſſabat, altero vero die tanto inſolentius revertebatur. Quum autem tertio poſt die venæſectio ad idem pondus repeteretur, vertiginoſa adflictio mox & conſtantius auferebatur. A quo tempore quater per annum phlebotomiæ repetitionem inſtituere coactus eſt. Quam primum enim vel per menſis ſpatium eandem differt: multa plethoræ incommoda variis in corporis regionibus perſentiſcit.

§. XXVIII.

Alius vir litteratus cum iuvenis eſſet, per ſolitas vitæ ſedentariæ rationes *hæmoptyſi* adfligebatur frequentiore; cui refrenandæ neque panoplia pharmaceutica, neque ordinatæ venæſectiones, quæ circa æquinoctia inſtituebantur, ſufficiebant. Interea per innumeras fere & immodicas plane hæmoptyſeos recurſiones vires ita proſternebantur, ut de vita eius actum eſſe videretur. Quot Medicorum conſilia, tot fere diſſenſus in hoc vitæ diſcrimine audiviſſes. Per venæſectionem frequentiorem paroxyſmorum reditum præoccupare, omnes fere commendare dubitabant, quia ſanguinis *quantitas* hic non magis accuſanda erat, ſed ſolus erroneæ *conſuetudinis* motus; præterea vires ultra modum exhauſtæ contra indicare videbantur. Vti autem in extremo periculo præſtat remedium adhibere dubium, quam nullum: ita irritis aliis ad incitas redactus ægrotans venam aliquoties extra æquinoctiorum tempus ſecandam permittebat. Quumque poſt hæc hæmoptyſeos paroxyſmi & tardius recurrerent & moderatius ſeſe gererent: euphoriæ talis ductu eo res ſucceſſive pervenit, ut venæſectio ſingulis menſibus ad integram libram repeteretur. Vnde non tantum calamitoſa hæmoptyſis penitus ceſſabat, ſed etiam habitus corporis emaciatus progrediente tempore in floridiſſimum permutabatur. Quæ ſane mirifica cataſtrophe & ſalutaris euphoria uti annum decimum octavum, ſignificante nuper per litteras Clariſſimo Auctore, iam explevit: ita crebram hanc venæſectionem, quæ ſingulis etiamnum menſibus

ſibus ad totius libræ communis pondus repetitur, multi omnino admirantur. Cæterum memorabile eſt, tuſſim illam, quam priores hæmoptyſeos paroxyſmi iam habuerunt comitem, in hunc usque diem paullulum perdurare. Heic qui poteſt, iudicet, quid vel ſolum hoc exemplum valeat ad thematis noſtri illuſtrationem? in frigidiore enim climate hæc, quæ enarravimus, peracta ſunt & etiamnum peraguntur.

§. XXIX.

Senex quidam ſeptuaginta ferme annorum quum a iuventute ſua per ſtudiorum & officii publici rationes vitam non mediocriter ſedentariam egiſſet: moleſtas *pectoris oppreſſiones* & *aſthmatica pathemata* inde reportavit. Pharmacis malo opponendis tanto minus parcebat, quanto commodiore conditione ad illa obtinenda fruebatur. Præterea venæſectionem bis terve ſingulis annis adminiſtrandam curabat. Quæ vero omnia hic adflictionibus auferendis non ſufficiebant. Quum vero, commendante quodam Medico, frequentior & poſt ſex vel octo hebdomadas repetita venæſectio ei placuerit: aſthmaticæ afflictiones ſucceſſive evaneſcebant, & ſanitatis conditio per quinque luſtra ad facilem tolerationem erat comparata. Sed, ut mores ubique fere ſunt, & iudicia ſpecioſa paſſim audiuntur, ſuaſu quorundam Medicorum crebriorem venæſectionem anno ætatis ſexageſimo quinto deſerens, ad æquinoctia hanc ſanguinis evacuationem reſtringebat. Vnde in priſtinam calamitatem ante incidebat, quam annus præterlapſus eſſet. Quam ob cauſam ad priorem Medicum ægro-

grotans confugiens confitebatur , ſe perſuaſione aliorum, qui ſanguinem iam potius emendum, quam ventilandum reputaſſent , venæſectionis crebriorem uſum aliquamdiu prætermiſiſſe, & antiquum morbum reportaſſe, iam vero hæſitare: num integrum adhuc ſit, ut omiſſæ crebriores venæſectiones de novo inſtituantur. Ad quæ omnia Medicus reſpondebat: ſanguinem quidem cibi & potus acquiſitione quotidie eſſe emendum, venæſectionem autem nequaquam prætermittendam, ſed ad terminum usque vitæ toties repetendam quoties motuum congeſtoriorum turbæ recurſum ſuum minarentur. Quid autem hac in re factum ſit, & quemque effectum illud tulerit conſilium, de hoc nondum ſumus facti certiores.

§. XXX.

Matrona quædam honeſtiſſima, unius filiæ mater, poſt partum in ſtatum valetudinarium coniiciebatur, & pathematibus præcipue hyſtericis obnoxia fiebat. Cui quidem malo multa pharmacia permultos annos opponebantur, effectus autem, qui ſalutaris fuiſſet, ſequebatur nullus. Non minus aquæ medicamentoſæ ſine fructu aliquoties hauſtæ ſunt. Venæſectionis uſum commendare Medici complures eam ob cauſam dubitabant, quod adſpectus ejus pallidus & paululum turgidus appareret; cui proinde phlebotomia, ſecundum vulgatam hypotheſin, hydropem potius quam ſanitatis recuperationem allatura eſſet. Tandem ſuaſu alius cuiusdam Medici venam, quidem circa æquinoctia ſecandam, permittebat, a qua tamen ſanguinis rariore

eva-

evacuatione optatum effectum minime conſequebatur. Cumque finis menſium per ætatis rationem appropinquaret: menſtruus fluxus modo impetuoſius & diuturnius obſervabatur; modo per plures menſes ceſſabat. Unde primum quidem pathemata hyſterica augeſcebant, & præcipue doloroſa ac indurata lateris ſiniſtri adflictio multum ſolicitudinis efficiebat: poſtea vero hoc motuum ſchema e partibus internis in externas transferebatur, & arthriticæ paſſiones manum ſiniſtram ita adfligebant, ut eam ſine inſignibus cruciatibus movere non poſſet. Interea cum in penu pharmaceutica ſalutem inveniſſet nullam, crebriores tentabat venæſectiones, & tantum aberat, ut inde in hydropem coniecta fuiſſet, ut potius easdem ſingulis propemodum menſibus in hunc usque diem cum ſatis notabili euphoria adminiſtrandas permiſerit.

§. XXXI.

Alia Matrona ob frequentiores abortus, quorum ſex, ſerie non interrupta, excluſerat, ubique fere locorum quærebat auxilium & peritiſſimos quosque Medicorum convocabat. Quo pluribus autem remediis utebatur, eo magis pathemata hyſterica incrementum capiebant. Unde Maritus illius proprio ratiocinii ductu toties venam ei ſecandam curabat, quoties, facta conceptione, motus qualescunque abortum minabantur. Cumque hoc octies factum eſſet, filiam perfecte ſanam excludebat. Inſequente novo graviditatis ſtatu idem remedium ad eandem

indicantium normam adminiſtrabatur: unde filium, diu exoptatum, in lucem emittebat.

§. XXXIII.

Tandem mentionem facimus exemplorum, quæ poſt multorum remediorum ingluviem *ſcarificationem chirurgicam*, eamque menſtruam, & ſi pondus conſideremus, venæſectionis quantitati reſpondentem, adhibuerunt, & hac ratione *podagram*, qua per multos annos non mediocriter afflicta erant, conſtanter profligarunt. Eundem plane effectum ab *hirudinum* frequentiore uſu aliquoties obſervavimus. Id quod eum in finem ſubiungimus, ne benevolus Lector putet, nos ſoli tantum venæſectioni inhærere. Parum enim refert qvocunque artificio plethora imminuatur, & naturæ motus exacerbati ſecurius moderamen nanciſcantur.

§. XXXIII.

Hæc ad thematis noſtri probationem atque illuſtrationem ſufficere poſſe exiſtimamus, videlicet, quod frigidi climatis populi plures rationes habeant, venam ſaepius ſecare, quam regionum calidarum. Deo autem T. O. M. gratias offerimus humillimas, quod vires benigne nobis conceſſerit ad laborem hunc abſolvendum.

ERRATA.

P. 6. lin. ult. leg. pro nullus nulli p. 11. lin. ult. leg. pro nullus nulli. p. 17. lin. 2. leg. pro priore antecedente p. 24. lin. ult. leg. mediocrites. in propempt. p. 3. lin. 22. leg. Boruſſia.

IN quibus aut proſit terris, aut obſit aperta
VENA, novis monſtras auſibus, arte pia:
At ſimul ingenii dotes exponis, AMICE
Quamque TIBI prompte VENA benigna fluat,

In honores Prænobiliſſimi Candidati, Auditoris olim ſui perinduſtrii, poſuit cum voto omnis proſperitatis

IOAN. IOACHIMVS LANGE.
Math. P.P. O.

NOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO
DANIELI ABRAHAMO HANCKIO
OMNEM FELICITATEM ADPRECATVR
IO. EBERHARDVS IVNCKER,
M. D.

ABſolvis hodie ſtudiorum academicorum curſum, & inaugurali ſpecimine edoces, Te, cogni-

gnitione medica ſatis inſtructum, ad praxin publicam auſpicandam non eſſe inhabilem. Multa Tibi hoc quoque die dantur carmina atque vota, quibus ut etiam meum adiungam æquum eſſe cenſeo. Lætor hoc, Tibique Candidate & Amice honoratiſſime ex animo gratulor, quod, emenſo hoc annorum & laborum ſpatio, Tibi digno honores & privilegia publica conferantur, Et quum mihi notum ſit, animum Tuum veræ pietatis rectique amore trahi, ut Deo & hominibus recte ſervias, ex nominibus Tuis, quanquam ordine inverſo & tranſpoſito, anſam capio, Tibi adclamare, ut fidem & conſtantiam Abrahami menti Tuæ proponas, eiusque veſtigia premas, qui in arduis rebus, & ſpem humanam fruſtrantibus, firmo animo Deo adhærebat, certo perſvaſus, hanc ſacram anchoram neminem fruſtrari. Hoc ornatu indutus deinde Danielis quoque ſapientia & in auxiliis ferendis prudentia animum Tuum veſtiet, & ſic optime aliorum ſaluti conſulendi facultatem experieris. Deo commendatus vale. D. Halæ d. XXXI. Mart.

M DCC XXX.

Nunc

NUnc Tibi ſplendentem Laurum pia nectit Hygea,
Quam meruit conſtans aſſiduusque labor.
Adſpicis hinc lætus, Fautor, finem ſtudiorum,
Gloria quum totum iuſta coronat opus.
Gratulor inde Tuum, quod ſcandis, culmen honoris,
Adprecor atque ſimul proſpera quæque pie.
Efficiat porro, vigeas ut corpore, Jova,
Floreat utque labor practicus ipſe bene.

Hæcce Fautori atque Amico ſuo gratulabundus ſcripſit

J. M. STARCKLOF.

Med. Lic. Gothano-Thuringus.

DEr Grund iſt gut gelegt, der Bau ſchön aufgericht,
Hier, da der kalte Nord und heiſſe Sud Herrn Hancken
Die wohl erforſchte Lehr von Ader Schlag zu dancken.
So macht ſich Dero Fleiß die gantze Welt verpflicht.

Davor mit Recht Ihr Haupt der Doctor-
Hut nun zieret,
Wozu aus treuer Pflicht Glůck wůnſcht und
gratuliret

Des HochgeEhrteſten Herrn Doctorandi
ſeines Hochwerthgeſchåtzteſten Freun-
des ergebenſter

I. D. GEISEL.

Med. Lic. Annævilla-Bipontinus.

SIc Tua Vena docet, quo tuto vena ſecanda?
Scilicet in rigido Climate, non calido.
Et quia ſat doctum ſpecimen Te comprobat hocce,
Accipis hinc ſtudiis præmia digna Tuis.
En mea Muſa ſimul meritis adplaudere geſtit
Virtutum, ex animo proſpera quæque vovens.
Quicquid agas, Summus fortunet Conditor orbis,
Creſcat ut & poſthac nomen honore Tuum.

His Prænobiliſſimo Domino Auctori,
Amico per plures annos integerrimo, gratulari voluit

IO. IAC. LERCHE.

Med. Cand. Potsdamienſis.

Vidi

VIdi non animum modeſtiorem.
Quam, VIR DOCTE, *tuum.* Solent honores
A multis miſere peti, occupatis
Enormi meritorum opinione.
Currunt & lapidem negotioſa,
Mirum mente mouent omnem:
Deſudant, trepidant, gemunt, anhelant,
Ut fauces calida ſiti peruſtas
Reſtinguat mare gloriæ tumentis,
Ut que aures ſibi perdite patentes
Inſignis tituli ſonus titillet.
Et nil ſæpe tamen ſalis videbis
Virtutisque nihil latere pulcrum,
Nil, quod eſt generoſioris ortus
In tam mirifici indole appetitus.
TV dudum ſolidi capax honoris
Feſtinare tamen nil volebas,
Vir Præclare, tuo minor labore.
Maturum iuvat attuliſſe pectus
Ad laurum, decus omne continentem.
Quam dum nunc ſpecioſiore fronte
Inter nos hodie capeſſis, eſſe.
Semper proſperitate TE beatum,
Naturæque habilem volo miniſtrum.

Hisce Prænobiliſſimo nec non Doctiſſimo Dno. Doctorando, Fautori & Amico æſtumatiſſimo de novis honoribus gratulaturus ſe commendare voluit debuit

IO. FRID. MULLER.

Neoſtad. Wurtemb. Med. Stud. opp.

PRÆ-

PRÆNOBILISSIMO ET DOCTISSIMO

DOMINO

D. A. HANCKIO.

PRO SVMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBVS ACQVIRENDIS DISPVTANTI

Ita

GRATVLABVNDVS ASSVRGIT

PErvigiles noctes compenſant laudibus artes
Et labor aſſiduus præmia digna ferat,
Siccine Apollineo ſplendent tibi tempora Cinctu
Hancki ſic Studii præmia ferto tui
Dux tibi Numen erit, ſic felix pergito, porro
Te Clarum Claret, Clara Minerva Virum!
Duce Deo Felix procedito, vivito Niſe,
Semper at Euryali, quæſo memento mei.

IOHANNES PIPER.

Med. Stud. Cimbro Danus. Oppon.

IOAN-

JOANNIS JUNCKERI
MED. DOCT. AC PROF. PVBL. ORDIN.
PROPEMPTICON INAVGVRALE
DE
DISCRETO SENSV CIRCA NOVA MEDICA.

PRæclarum omnino ac divinum eſt effatum, quod mortalium ſapientiſſimus, SALOMO, ſacris litteris conſignavit Coheleth I, 9. 10. *nihil* ſcilicet *ſub hoc ſole fieri novi*: cui adfine eſt illud proverbium, quod vulgo dici ſolet: *nihil dicitur, quod non ſit dictum prius.* Scio equidem, eſſe, qui nimium hæc dicta haud urgenda, ſed potius reſtringenda moneant, veriti, ne veritas alioqui horum ſcitorum lædatur. At, me iudice, non eſt, quod hoc metuamus. Sive enim *Spiritualia* conſideremus, ſive *phyſica*, ſive alia quævis, nihil novi in toto terrarum orbe fieri videmus. Vt de *ſacris* primum dicam, quamquam variæ fuerint œconomiæ, & Deus πολυμερῶς & πολυτρόπως ad patres olim per prophetas locutus ſit, una tamen omnibus ſervandis norma & credendi in Chriſtum, humani generis redemtorem, & ſancte vivendi fuit præſcripta. Quæ cauſſa eſt, cur in poſteriori fœdere eadem ratione, qua maiores in fœdere priori, æternam ſalutem conſequi dicamur, cum unum idemque cum iis habeamus fundamentum, unamque viam, videlicet crucis, ad gloriam. Quare paſſiones tum Chriſti tum fidelium fœderis novi nil novi ac inſoliti a Petro iudicantur, & Chriſtus, tamquam agnus, iam inde a condito mundo trucidatus legitur. Quod ſi *hiſtorica* conſideremus, nil novi contingere, iure ac merito adſerere poſſumus. Varias quidem rerum omnium viciſſitudines, varia eccleſiæ fata, regnorum incrementa, mutationes, everſiones; ſed hoc omni tempore factum eſſe, neminem, niſi hiſtorici ſtudii prorſus expertem, ignorare poſſe confido. Hominum denique indolem ſedulo diiudicans, perſpiciet, alios ſapientiæ, alios ſtultitiæ operam ſuam addicere. Qua etiam in re nemo facile novum quid inauditumque ſibi finget, quum hæ duæ viæ antiquiſſimis iam temporibus fuerint a mortalibus calcatæ.

Verum *artes*, inquis, *humanæ* admodum excoluntur, quotidie inveniun-

veniunrur multa, multa excogitantur, in omni litterarum genere, præcipue in *philoſophico* & *medico* ſtudio, quod noſtro ævo magna incrementa cepiſſe putatur. Sed & hac in re nihil eſſe novi, certiſſimus ſum. *Schemata* enim tantum, *modi*, *methodi*, ac *media* mutantur, res autem ipſa, eius cauſſæ impulſivæ, finales & reſpectus, *bonum* ſcilicet, ſive verum ſive adparens, ſemper manent, nec mutari poſſunt. Præter ea etſi quotidie multa inveniantur, neque hoc tamen eſt novum quid. Quod enim quotidie contingit, illud inter nova referri haud meretur. Quid? quod multa ſunt inventa, quæ nova videntnr, ſed ſunt vetuſtiſſima, in lucem denuo protracta variisque acceſſionibus aucta.

Occaſionem hoc de Salomonis dicto quædam dicendi præbuit Vir iuvenis nobiliſſimus & præclare doctus

DANIEL ABRAHAM HANCKE,

Summorum in medicina honorum Candidatus digniſſimus. Hic namque dum peculiari diſſertatione inaugurali probavit, frigidi climatis populos plures habere rationes, ſæpius ſecandi venam, quam in calidis regionibus viventes, nova prorſus & adhuc inaudita in medium proferre videtur. Ex iis vero, quæ modo protuli, ſatis eluceſcet, qua ratione nova, quaque antiqua, hæc dici poſſit hypotheſis. Vnde non eſt, ut hac de re quædam addam, quin potius, pro more in academiis recepto, vitæ, quam Candidatus noſter tenuit, rationem breviter ſtrictimque exponam.

Lucem hanc adſpexit Coneci, quæ urbs in Poruſſia Polonica ſita eſt, anno 1702. d. 4. Mart. honeſtiſſimis parentibus prognatus: nimirum patre *Daniele Hancke*, eiusdem civitatis Conſule meritiſſimo; matre autem *Barbara Rudnick*, *Pauli Rudnick*, Conſulis *Bütovienſis* per multos annos ſpectatiſſimi filia natu minima. Prima ſtudiorum fundamenta in Schola patria evangelica iecit, eaque deinceps ibidem in Ieſuitica ulterius excoluit. Exactis in hac annis quibusdam, Gedanum deceſſit; ubi illuſtris gymnaſii academici civis factus, præter alia ſtudia, in medicina, & quidem parte eius anatomica, proficiendi occaſionem nactus eſt. In primis de eo egregie meritus eſt Vir excellentiſſimus atque experientiſſimus Dn. D. *SALOMO*, qui in eo perpoliendo formandoque plane ſingularem fidem & induſtriam privatam comprobavit, primusque ipſi ſolidam oſtendit viam, qua artis medicæ cognitionem conſequeretur; ſiquidem eius ductu integrum fere medici ſtudii curſum abſolvit: quod grato animo agnoſcit ac veneratur. Rite ita in Gymnaſio inſtructus,

ut

ut academias viſeret, in regiam Albertinam, quæ Regiomonti eſt, ſe recepit, ibique per annum circiter degens profeſſorum clariſſimorum fuit auditor. Poſtquam iis Muſis vale ultimum dixit, noſtramque Fridericianam elegit, id omni virium contentione egit, quomodo artem ſalutarem digne excoleret. Igitur apud illuſtrem conſiliarium aulicum, ordinisque medici Seniorem, FRIDERICVM HOFFMANNVM audivit collegia, ut practicum, ut materiale, ut formularum. Percepit quoque Viri iisdem illuſtris, MICHAELIS ALBERTI Regis a conſiliis aulicis & ſacris, prælectiones varias pathologicas, therapeuticas, generales & ſpeciales, phyſicas, chemicas, ſemiologicas, chirurgcas, materiæ medicæ, nec non de iuris prudentia medica & ratione diſputandi. Haud vero neglexit experientiſſimi atque celeberrimi Profeſſoris, GEORGII DANIELIS COSCHVVITZ, ante hunc annum humanis rebus erepti, lectiones quasdam anatomicas publicas; neque exercitatiſſimi Dni. profeſſoris HEINRICI BASSII anatomicas privatas, chirurgicas, inſtrumentales. Meam quoque praxin clinicam per nonnullorum annorum tractum frequentavit. Nec omittendum, candidatum hunc apud excellentisſimum noſtrum Dn. IO. IOACH. LANGIVM, matheſin, aſtrognomiam & phyſicam experimentalem profitentem, ſtrenuum fuiſſe auditorem. Poſt hæc, quum candidatus noſter ſtudiorum curſum heic abſolviſſet, & ego illum in viſitanda perilluſtri domo liberi BARONIS DE PLOTHO ET ENGELMVNSTER itineris comitem haberem, dexteritate ſua & modeſtia ita ſe commendavit, ut per integrum ibidem annum, & quod excurrit, a conſiliis eſſe medicis requireretur.

Ex quibus omnibus ſatis claret, ipſum tempus, quod litterarum ſolida cognitio requirit, bene ac prudenter poſuiſſe. Quo circa ordo noſter medicus libens illum ad examen admiſit, talemque iudicavit, qui merito ſuo dignitatem doctoris medici tueri posſit. Id quod diſputatio eius inauguralis itidem loquitur. Nihil igitur ſupereſt, quam ut ipſi hanc promotionem gratuler & cuiusvis generis felicitatem a Deo ſincero animo exoptem.

Ceterum ut conflictum hunc inauguralem die 3. April inſtituendum præſentia ſua illuſtriorem reddere velint litterarum Mæcenates ac Patroni, eſt, quod officioſe ac decenter oro. P.P. in regia Fridericiana, Halæ Magdeb. IV. Nonar. Aprilis A. O. R.

cIɔ Iɔcc XXX.